

2021

SANSKRIT — HONOURS

Eighth Paper

(Course – II)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम्।

- (a) तर्कसंग्रहदिशा विशेषलक्षणं विस्पष्टं विव्रियताम्। विशेषस्य कुत्रावस्थितिः तन्नामतः लिख्यताम्। विशेषस्वीकारे किं प्रयोजनम्? 4+4+5
- (b) कः अभावः? के तस्य भेदाः? प्रत्येकशः तेषां सोदाहरणं लक्षणं निरूपणीयम्। 1+4+8
- (c) को नाम हेत्वाभासः? तर्कसंग्रहमनुसृत्य असिद्धेः सव्यभिचारस्य च विभागसहितम् आलोचनं कर्तव्यम्। 3+5+5
- (d) किं नाम कर्मलक्षणम्? कतिविधं च तत्? तेषां सर्वेषां लक्षणमुल्लिख्य सोदाहरणं व्याख्यायताम्। 3+2+8

2. अधोलिखितेषु षट् प्रश्नाः समाधेयाः।

2×6

- (a) न्यायवैशेषिकदर्शने पदार्थाः कतिविधाः? नामतः लिख्यन्ताम्।
- (b) लौकिकसन्निकर्षस्य भेदाः नामतः लिख्यन्ताम्।
- (c) किं नाम करणलक्षणम्?
- (d) प्रत्यक्षं कतिविधम्? नामतः लेखनीयम्।
- (e) वाक्यार्थज्ञाने के हेतवः?
- (f) कतिविधमनुमानम्? नामतः लेखनीयम्।
- (g) किं सामान्यलक्षणम्?
- (h) किं नाम कारणलक्षणम्?
- (i) कः यथार्थानुभवः?

Please Turn Over

अथवा,

अधोलिखितेषु कस्यापि द्वितयस्य टीका लेखनीया।

6×2

- (a) सामान्यभेदाः।
- (b) स्मृतिः।
- (c) जातिबाधकाः।
- (d) कारणभेदाः।

3. अधोलिखितेषु षट् प्रश्नाः समाधेयाः।

2×6

- (a) न्यायदर्शने कतिविधानि प्रमाणानि सन्ति?
- (b) तर्कसंग्रहग्रन्थस्योपरि लिखितायाः कस्याश्चित् टीकायाः नाम लिखित्वा तत्कर्तुः नामापि लेखनीयम्।
- (c) को नाम प्रतियोगी?
- (d) आत्मनः लक्षणं किम्?
- (e) रिक्तस्थानं पूरणीयम्।
आप्तवाक्यं _____।
- (f) “मञ्जाः क्रोशन्ति” – इत्यत्र का लक्षणा?
- (g) रिक्तस्थानं पूरणीयम्।
संज्ञासंज्ञिसम्बन्धज्ञानम् _____।
- (h) रूपत्वसामान्यप्रत्यक्षे कः सन्निकर्षः?
- (i) अपां लक्षणं किम्? कस्तस्य विषयः?

अथवा,

अधोलिखितेषु द्वयोर्व्याख्या कार्या।

6×2

- (a) यत्र धूमस्तत्राग्निरिति साहचर्यनियमो व्याप्तिः।
- (b) समवायस्त्वेक एव।
- (c) तत्र गन्धवती पृथिवी।
- (d) साध्यव्यापकत्वे सति साधनाव्यापकत्वमुपाधिः।